StratejiCo.

"Z Kuşağı" & Siyaset

Yazar: Yazar: Emin Kahveci
İletişim: email
Yazar: Yazar: Ulaş İzmen Yardımcı
İletişim: email

Hesiodos'un M. Ö. 750-650 dolaylarında yaşadığını göz önüne aldığımızda, bir neslin kendisinden sonra gelen nesle tepeden bakmasının çok da yeni bir şey olmadığını görüyoruz. Bir kuşak araştırmacısı olan **Evrim Kuran**, sorunun, bir kuşağın kendine ait olan yargıları üzerinden bu yargıları taşımayan sonraki nesli eleştirdiklerini belirtiyor [1]. 11 Haziran'da Gezici Araştırma Şirketi'nin yayınladığı **{Z Kuşağı Anketi}**nin sonuçları da bin yıllardır süregelen bu tartışmaların odağını Türkiye'deki **{Z Kuşağı}**'na çevirdi [2].

> Onlar artık büyüyor, ergenlikten çıkıyor ve hayata atılmaya başlıyor. Nasıl bir siyaset istedikleri, nasıl bir iletişim tonu tutturdukları, nasıl tükettikleri ve nasıl çalışacakları da bu ülkenin geleceğini şekillendirmeye başlıyor.

Peki acaba Z Kuşağı, ülkenin geleceğini şekillendirecek parlak nesil mi yoksa kafalarını telefonlarından kaldıramayan şımarık ve apolitik çocuklar mı?

{Z Kuşağı} Apolitik mi?

Yakın zamanda yapılan birçok araştırma ve bunlar üzerine yapılan yorumlarda sık gözlenen temalardan biri de **{Z Kuşağı}** olarak tanımlanan insanların siyasete uzak ve oy kullanmayan kimseler olarak resmedilmesi. Fakat günümüzde, internetin de büyük katkısıyla, kitlelerin politikleşmesi geçmişe kıyasla kısa sayılabilecek sürelerde gerçekleşebiliyor.

> Önceki kuşaklar tarafından benzer ithamların hedefi olan Y Kuşağı temsilcilerinin 2010 Balyoz Davası ve 2016 Darbe Girişimi arasındaki dönemde yaşananların sonucu olarak ne hızla politikleştiği ve bunda internetin oynadığı rol herkesin malumu.

Üstelik, süregelen genç işsizlik sorunu ve Koronavirüs etkisiyle katmerlenen ekonomik zorlukların devam etmesi, gençlerdeki politik farkındalığın artmasına olanak sağlayabilecek iki önemli konu olarak öne çıkıyor. Kaldı ki, **{Z Kuşağı}**'nı peşinen apolitik olarak yaftalamadan önce siyasetle aralarına mesafe koymalarının nedenini mevcut siyasi ortamdaki kutuplaşma trendi ve gençlerin etkin rol alabilecekleri siyasi oluşumların azlığında da aramak gerekebilir.

{Z Kuşağı} Nasıl Bir Siyaset İstiyor?

Yakın dönemde yapılan araştırmalar [3], Z kuşağının birçok siyasi konuda kendine has fikir ve tutumları olduğunu gösteriyor.

> Öncelikle, takip ettikleri jenerasyonlara kıyasla din, cinsel kimlik ve etnisite temelli konularda daha toleranslı ve ilericiler.

Bu da geçmişte başarılı olmuş milliyetçilik ve dindarlık ekseninde yürütülen siyasetin gelecekte gençlerde beklenen karşılığı bulmasının zor olacağı sinyallerini veriyor.

İnternet odaklı, yüksek tempolu, toplumun tüm kesimleriyle -dijital de olsa- temas halinde bir yaşam süren **{Z Kuşağı}**nın değer yargıları ve meselelere bakış açıları da sıkça değişikliğe uğruyor. Birkaç yıl içinde hatırı sayılır bir seçmen sayısına ulaşacağı bilinen bu grubun hayata bakışı böylesi etki ve değişimlere açıkken siyasi parti anlayışının da buna göre şekillenmesini beklemek gerek.

> Gençler, günümüzün rijit yapılarından ziyade, katı ideolojik çizgileri olmayan ve tüm sorunları aynı perspektiften ele almayan, esnek ve çevik biçimde siyaset yürüten partilere daha çok ilgi gösteriyor.

Örneğin, Konda Araştırma ve Danışmanlık Genel Müdür Bekir Ağırdır, kısa süre önce verdiği bir röportajda [4] **{Z Kuşağı}**na mensup gençlerin merkez partiler yerine siyasi spektrumun uçlarında yer alan partilere ilgi gösterdiğini ifade ediyor. Bunu, gençliğin doğasıyla örtüşecek şekilde aileye ve/veya yerleşmiş sisteme bir başkaldırı olarak tanımlayabileceğimiz gibi, gençlerin bu partileri üzerinde etki yaratabilecekleri daha esnek ve modüler yapılar olarak değerlendirdikleri şeklinde yorumlamak da mümkün.

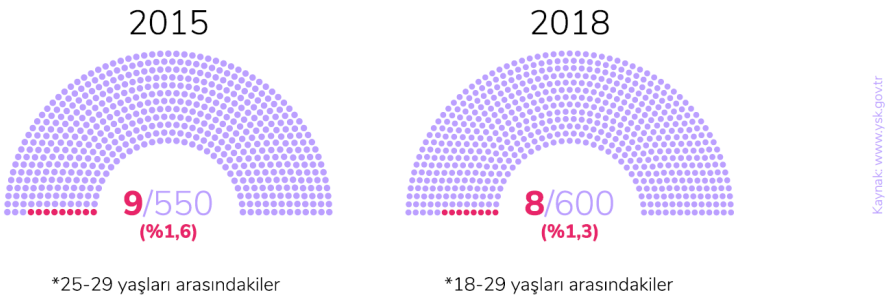
Zira iktidardan görece uzak olan siyasi oluşumlar kararsız olan bu kitleyi yakalamak adına gençlik odaklı stratejiler yürütme konusunda daha elverişli konumda. Bu alanda yapılan araştırmaların da işaret ettiği gibi, gençler taban kaygısıyla siyaset yürüten, statükocu hantal oluşumlardan çok, kendilerini doğrudan ilgilendiren eğitim ve işsizlik gibi konulara, onları dinleyerek, somut çözümler getirmeye gayret eden çevik, anlayışlı ve toleranslı yapıları idealize eder durumda.

Türkiye'de Durumlar Nasıl?

Öncelikle Türkiye nüfusunun yarısından fazlasının 32 yaş ve altındaki insanlardan oluştuğunu hatırlamak gerekir [5]. Yani Türkiye nüfusu halen genç bir yapıya sahip. Ülkemizde, 24 Haziran 2018'de gerçekleşen erken seçim ile birlikte seçilme yaşı 25'ten 18'e düştü ve milletvekili sayısı 550'den 600'e çıktı.

> Bu değişimlere rağmen, bir önceki dönem %1,6 olan genç milletvekili oranı [6], son seçimle birlikte YSK'nın verilerine göre %1,3'e düştü [7].

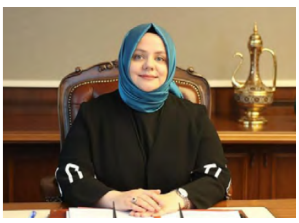
Her ne kadar 2018 Haziran'dan sonra yayınlanmış olsa da Inter-Parliamentary Union'ın Youth Participation in National Parliaments raporunda, 30 yaş altı milletvekili oranımız %0,2 olarak gözüküyor. Türkiye, 147 ülke arasında, bu oranın %0 olmadığı son ülke olarak, 105. sırada yer alıyor [8].

Mecliste yer alan 8 genç arasında yalnızca 2 tane **{Z Kuşağı}** yer alıyor. Meclisin en genç milletvekili olan, Adalet ve Kalkınma Partisi İstanbul milletvekili olan Rümeysa Kadak'ın ilk imza sahibi olduğu bir kanun teklifi ve önerge bulunmuyor [9]. Halkların Demokratik Partisi Diyarbakır milletvekili olan Dersim Dağ da Kadak gibi 1996 doğumlu. Dağ, meclise 40 adet yazılı soru önergesi ve 5 adet meclis araştırma önergesi sunmuş [10]. Dağ, sosyal medyayı biraz daha "geleneksel" kullanırken Kadak ise gerek Twitter'da kullandığı üslup gerekse de YouTube'a koyduğu videolar ile birlikte biraz daha "**genç kalmayı**" başarmış gözüküyor. Durum ne yazık ki bakanlıklarda da pek farklı değil.

Türkiye tarihinin en genç kabinesi olarak işe başlayan Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nin mevcut yaş ortalaması **50,4**, en genç üyesi ise 41 yaşındaki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk [11].

Başka Yerlerde Durumlar Nasıl?

Dünya çapında ise, özellikle 2008 Ekonomik Krizi'nin ardından Y ve Z kuşaklarının hızla siyasette daha aktif roller aldıklarını görüyoruz. Y Kuşağı'nın son temsilcileri arasından 34 yaşında Finlandiya başbakanı olan Sanna Marin, 31 yaşında Avusturya Şansölyesi olan Sebastian Kurz, 31 yaşından itibaren aralarında İtalya Başbakan Yardımcılığı ve Dışişleri Bakanlığı gibi görevlerde bulunan Luigi Di Maio ve 25 yaşında **[OK, boomer]** çıkışıyla dikkatleri üstüne çeken Chlöe Swarbrick gibi isimler çıkıyor [12]. Z Kuşağı ise Amerika Birleşik Devleri, Birleşik Krallık ve İsviçre gibi Batı ülkelerinde aktif milletvekilleri ve politikacılar çıkarmaya başladı bile [13].

Konuşulmaya değer bir başka konu da gençlerin, fikirlerini çekinmeden dile getirebilmeleri. Kaleme almış olduğumuz **[OK, Boomer]** yazısında da belirttiğimiz gibi "**bugünün kararları, gençlerin geleceğini etkiliyor. Gelecek, gençlerin istemediği bir yöne doğru gidiyor.**" [14] Var olan kurallardan ve statükodan memnun olmayan gençlerin bir kısmı her şeyi boş verip kendini oyunların ve sosyal medyanın derinliklerine gömerken bir diğer kısmı da geleceği şekillendirmek adına çabalıyorlar. En popüler örnek olan Greta Thunberg, iklim değişikliğine karşı 15 yaşında başlattığı eylemlerini BM zirvelerinde devlet büyüklerine "**Ne cüretle?**" diye sorarak sürdürüyor.

> Bir demokrasi aktivisti olan Joshua Wong Chi-fung, 2014 Hong Kong Protestoları'ndan beri gerek sokaklarda gerekse de siyasette adını sıklıkla duyuruyor. Malala Yusufzay, insan hakları ve özellikle kadın eğitimi konusunda sesini yükseltmekten çekinmiyor; 15 yaşındayken bir Taliban üyesi tarafından vuruluyor, 17 yaşında Nobel Barış Ödülü sahibi oluyor.

Neden?

Ne yazık ki Türkiye'de ise henüz kuvvetli bir genç aktivist/politikacı bulunmuyor. Bu durumun nedenleri tek bir paragrafla ve hatta belki tek bir yazıyla bile açıklanamayacak kadar karmaşık olabilir. Reelde, kendine yaşça yakın insanları siyaset dünyasında göremeyen Türkiye'nin **{Z Kuşağı}**, haliyle sorunlarının da bu mevcut durum içerisinde çözülebileceğinden kuşku duyuyor. Yukarıda vermiş olduğumuz sayıların ve oranların üstüne bir de partilerin "**gençleri kazanmak**" adına ürettiği sorun çözmekten ziyade popülist ve yüzeysel vaatler, gençlerin ilgilerini iyiden iyiye kaybetmelerine yol açıyor. Ülkenin önde gelen siyasi partilerinin gençlik kollarının sosyal medya hesapları, özgün fikirlerle gerçekten gençliğe yönelmektense genellikle devlet büyüklerinin konuşmalarından kesitler veya propaganda reklam filmlerini gençler arasında popüler olduğunu varsaydıkları müzik ve ünlülerle süsleyip paylaşmakla yetiniyor.

Sürekli olarak değişen eğitim sistemi, TÜİK verilerine göre %24,4 olan genç işsizliği [15] veya genel ekonomik çerçeve de bu durumu açıklayabilir. Bir başka açıklama, Türkiye'deki kutuplaşmanın, gençlerin kendi yollarını açamamasına ve er geç iki kutuptan birisine kaymasına neden olması olabilir. Siyasal İletişim Uzmanı İbrahim Uslu, gençlerin düşüncelerinin başlarda çoğunlukla daha radikal olduğunu, zamanla çevrenin ve parti gençlik kollarının etkileriyle ortalamaya çekildiğini iddia ediyor [16]. Fikirlerini bir siyasi partide göremeyen **{Z Kuşağı}**nın, sosyal medyada herhangi bir şey yazarken hissettiği tedirginlik de işin tuzu biberi oluyor.

Bir de Koronavirüs Çıktı! Yok mu Artıran?

Bütün bunlar yetmezmiş gibi, dünya yaklaşık 7 aydır ciddi bir pandemi ile karşı karşıya. Krizin artık 4. evresindeyiz ve yeniden yapılanmaya başladık. Bütün dünya gibi **{Z Kuşağı}** da aylarca evde kaldı ve sosyal mesafeye uymaya çalıştı - tam da yeni

deneyimler yaşayacak ve sosyalleşecekleri zamanda! Pandeminin getirdiği psikolojik yük bir tarafa, karar alıcıların da **{Z Kuşağı}**'na özel olarak önem verdikleri pek söylenemez.

Türkiye'de YKS önce ertelendi, ardından geriye çekildi. Birleşik Krallık'ta öğrenci olmayan 18-24 yaş arası çalışanların üçte biri ya işten çıkarıldı ya da ücretsiz izne gönderildi. Avustralya hükümetinin açıkladığı ekonomik önlemlerden, ülkenin genç çalışanlarının çeyreği yararlanamadı. Amerika ve Kanada'da genç işsizlik, 15-24 yaş aralığında, 25 ve üstüne göre çok daha hızlı yükseliyor [17]. Bu ve bunun gibi haberlerin, Z Kuşağı'nın mevcut sistemlere hali hazırda sallanmakta olan inancını güçlendireceğini söylemek ne yazık ki pek de mümkün değil.

Yani?

Kesin başlangıç tarihi üzerinde net bir uzlaşı sağlanamamış olsa da [18] yazımızda 1996 yılında doğanlardan başlattığımız **{Z Kuşağı}**'nın hayata gittikçe daha fazla dahil olduğu artık yadsınamaz bir olgu. 2023 seçimlerinde yaklaşık 7 milyon yeni seçmene tekabül etmeleri öngörülüyor. Bu nedenle, siyasi partilerin gelecek stratejilerini oluştururken bu yeni nesli yalnızca tanımaları değil, anlamaları ve bu anlayış doğrultusunda yeni bir siyasi yaklaşım üretmeleri de hayati önem taşıyor. Öte yandan, siyasi oluşumların, henüz kararsız ve hatta siyasete mesafeli olduğu varsayılan bu kitlenin kendini gerçekleştirmesi yolundaki en büyük engeller olarak değerlendirilen eğitim ve işsizlik sorunlarını çözmeye yönelik akılcı ve uygulanabilir politikaları, katılımcı yöntemlerle geliştirmesi elzem görünüyor.

Türkiye'de yeni yeni konuşulmaya başlanan bu olgunun, şüphesiz daha iyi araştırılması ve çalışılması gerek. Ülke içindeki sert sosyoekonomik ayrımların, bu nesil içerisinde nasıl ciddi kişilik farklılıkları meydana getirdiği veya sıkça tekrarlanan "**çevreye duyarlılığın**" gençlerde ne denli etkili olduğu gibi önemli soruların da derinlemesine incelemeye değer olduğu açık.

> **{Z Kuşağı}**, onu oluşturan bireyler de dahil olmak üzere, herkesin yaşayarak öğrendiği, her geçen gün yeni değer önermeleriyle kendini tanımlayan ve dolayısıyla hakkında kesin yargılara varmayı epey zorlaştıran bir dinamiğe sahip.

Bu tahlili vakitlice ve ustaca yapabilen siyasi oluşumların bundan fayda sağlayacağı kesin görünürken, bu yolda ağır kalanların ise karşılığında bedel ödemek zorunda kalacaklarını ileri sürmek için kahin olmaya gerek yok.

Kaynaklar

[1] https://www.youtube.com/watch?v=YJtCZZ5dy-g

[2] https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/gezici-arastirma-merkezi-baskani-murat-gezici-sozcuye-acikladi-turkiyenin-kaderi-z-kusagin

[3] https://interaktif.konda.com.tr/tr/HayatTarzlari2018/#firstPage.

[4] https://t24.com.tr/video/bekir-agirdir-z-kusagi-iyi-parti-mhp-ve-hdp-ye-yakin-duruyor-ofkeleri-baskin-daha-net-pozisyon-istiyorlar,3042

[5] https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiyenin-nufusu-83-milyon-154-bin-997-kisiye-ulasti/1723520

[6] https://www.sivilsayfalar.org/2018/07/04/24-haziran-secimleri-sonrasi-meclise-giren-genc-milletvekilleri/

[7] http://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/2018CBMV-MVYas.pdf

[8] https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2018-12/youth-participation-in-national-parliaments-2018

[9] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=27&p_sicil=7595

[10] https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=27&p_sicil=7645.

[11] https://www.cnnturk.com/turkiye/turkiye-tarihinin-en-genc-kabinesi-yas-ortalamasi-49

[12] https://www.businessinsider.com/youngest-politicians-around-world-2019-3

[13] https://www.insider.com/politicians-that-are-25-and-under-2019-7#at-just-22-years-old-ebba-hermansson-cemented-her-status-as-the

[14] https://stratejico.com/ok-boomer

[15] http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33788

[16] https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/06/28/z-kusagi-secmenler-partilerin-kendilerini-donusturmesi-sart/

[17] https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-05/generation-z-is-bearing-the-economic-brunt-of-the-coronavirus

[18] https://en.wikipedia.org/wiki/Generation_Z

Soru ve Yorumlar Makale hakkındaki soru ve görüşlerinizi duymaktan memnuniyet duyacağız. **info@stratejico.com** adresinden bize ulaşabilirsiniz.

Hakkımızda StratejiCo. 1987 yılından beri uluslararası firmalara ve kamu kurumlarına araştırma, analiz, stratejik yönlendirme, itibar yönetimi, kriz yönetimi, kurumsal değerler ve ilişkiler, organizasyonel dönüşüm ve çevik yapı yönetimi, çalışan ve sendika ilişkileri, hükümetle ilişkiler ve topluluk bağlılığı ve katılımı alanlarında hizmet sunan iletişim ve ilişki yönetimi konularında uzmanlaşmış bağımsız bir stratejik danışmanlık firmasıdır.

DETAYLI MÜŞTERİ ÇÖZÜMÜ İÇİN TIKLAYIN